T089 ATĐ 1 (27) Luận A Tỳ Đạt Ma Pháp Uẩn Túc Q7-Tĩnh Lự

Tạng Luận (Linh Sơn Pháp Bảo)

SOÁ 1537 - LUAÄN A TYØ ÑAÏT MA PHAÙP UAÅN TUÙC - Quyeån 7 443

LUAÄN A TYØ ÑAÏT MA PHAÙP UAÅN TUÙC
QUYEÅN 7
Phaåm 11: TÓNH LÖÏ, Phaàn 2

Coù taàm coù töù: Theá naøo laø taàm? Nghóa laø ngöôøi lìa boû duïc vaø caùc phaùp xaáu aùc baát thieän, thì taâm luoân tìm caàu khaép nôi, tìm caàu gaàn. Taâm luoân saùng toû hieåu roõ moïi leõ, raát saùng toû hieåu roõ moïi leõ, hieän ñang hieåu roõ moïi leõ raát saùng suoát. Luoân tìm xeùt, suy löôøng höôùng daãn hoaïch ñònh, suy tö phaân bieät... goïi chung laø taàm. Theá naøo laø töù? Nghóa laø ngöôøi lìa boû duïc vaø caùc phaùp xaáu aùc baát thieän, thì taâm luoân rình xeùt, theo doõi khaép nôi, tuøy theo vieäc laøm, tuøy theo söï bieán chuyeån, tuøy ñaúng caáp, tuøy söï leä thuoäc..., goïi chung laø töù. Söï khaùc nhau giöõa taàm vaø töù nhö theá naøo? Coù tính chaát khieán taâm thoâ thieån hôøi hôït thì goïi laø taàm, coøn töù laø khieán taâm tinh teá nhoû nhaët. Vieäc ñoù ra sao? Nhö khi ñaùnh chuoâng thì tieáng keâu lôùn phaùt leân roài caùc tieáng keâu nhoû vang vang ngaân daøi ra. Tieáng keâu lôùn duï cho taàm, tieáng ngaân vang nhoû duï cho töù. Caùc vieäc nhö rung chuoâng goõ baùt, thoåi oác (tuø vaø) ñaùnh troáng, phoùng teân, trôøi gaàm..., coù hai thöù tieáng lôùn nhoû cuõng duï nhö theá. Nhö baày chim bay lieäng treân hö khoâng, voã caùnh röôùn mình thì môùi bay theo yù ñöôïc. Voã caùnh laø duï cho taàm, coøn röôùn mình laø duï cho töù. Ñoù laø hai töôùng traïng khaùc nhau cuûa taàm vaø töù. Theá naøo laø coù taàm coù töù? Nghóa laø ngöôøi lìa duïc vaø caùc phaùp aùc baát thieän thì töông öng vôùi phaåm caáp baäc coù ñaày ñuû caû taàm töù. Ly sinh Hyû laïc laø gì? Ly laø lìa, boû duïc cuõng goïi laø lìa, lìa caùc phaùp aùc baát thieän cuõng goïi laø lìa, xuaát gia cuõng goïi laø lìa, caên thieän coõi Saéc cuõng goïi laø lìa, baäc sô tónh löï cuõng goïi laø lìa. Nay nghóa trong naøy yù noùi veà sô tónh löï goïi laø lìa. Sao laø möøng (Hyû)? Nghóa laø lìa duïc vaø caùc phaùp aùc chaúng thieän thì taâm luoân vui, raát vui trong hieän tieàn, tröôùc maét raát vui, tính chaát chuûng loaïi cuûa söï vui möøng, haân hoan, möøng rôõ, vui veû, coù tính chaát chòu laøm

SOÁ 1537 - LUAÄN A TYØ ÑAÏT MA PHAÙP UAÅN TUÙC - Quyeån 7 444

vieäc (laøm ñöôïc vieäc), coù tính chaát möøng rôõ hôùn hôû muoán nhaûy nhoùt, tính chaát hoan Hyû, möøng vui... goïi chung laø möøng (Hyû). Sao laø vui (laïc)? Nghóa laø ngöôøi lìa duïc vaø caùc phaùp aùc chaúng thieän thì ñaõ ñoaïn döùt nhöõng tính chaát naëng neà cuûa thaân hoaëc cuûa taâm, ñoaïn döùt tính chaát cuûa thaân hoaëc taâm khoâng theå laøm vieäc ñöôïc, khoâng chòu laøm, maø laïi coù ñöôïc tính chaát cuûa thaân hoaëc taâm luoân linh hoaït nhanh nheïn, hay meàm moûng dòu daøng, tính chaát cuûa thaân hoaëc taâm nheï nhaøng thoaûi maùi, tính chaát khoâng böùt röùt noùng naûy, khoâng bò thieâu ñoát buoàn raàu, maø coù tính chaát cuûa thaân hoaëc taâm luoân ñieàu hoøa eâm aùi dòu daøng thoaûi maùi thích thuù..., goïi chung laø vui. Theá naøo laø ly sinh Hyû laïc? Nghóa laø caùc thöù vui möøng ôû tröôùc ñaõ noùi ñoù maø lìa boû caùi nhaân, lìa boû söï nöông caäy vaøo vui möøng, laäp ra söï lìa boû, do söùc lìa boû maø sinh ra taát caû caùc thöù ñi saâu vaøo ñoù vaø xuaát hieän. Cho neân noùi laø lìa boû duïc sinh ra vui möøng. Sô, nghóa laø tónh löï naøy theo thöù töï thì ñöùng ñaàu. Laïi coøn, thöù töï tónh löï naøy ôû trong thöù töï cuûa chín thöù ñònh, thì noù ñöùng tröôùc nhaát. Tónh löï, nghóa laø ôû trong ñònh naøy coù taàm töù vui möøng, coù tính chaát cuûa taâm chuyeân chuù vaøo moät caûnh. Goàm chung caû naêm chi naøy thì goïi laø baäc sô tónh löï (sô thieàn). Nhö coù tuïng noùi: Taâm theo ñuoåi tham duïc, Hoaëc theo ñuoåi giaän döõ, Maø theo tu tónh löï, Chö Phaät khoâng ngôïi khen. Löø ñöø che ñaäy taâm, Khoâng bieát tu tónh löï, Thaân töôùng duø yeân tònh, Chö Phaät cuõng khoâng khen. Ñoäng, aên naên, che taâm, Caùc caên khoâng vaéng laëng, Tuy sieâng tu tónh löï, Chö Phaät khoâng ngôïi khen. Trong Tam baûo boán-ñeá, Taâm laïi luoân ngôø vöïc, Tuy sieâng tu tónh löï, Chö Phaät khoâng ngôïi khen. Xa lìa duïc vaø aùc, Taàm töù ñeàu ñuùng lyù, Thaân nheï nhaøng yeân tònh,

SOÁ 1537 - LUAÄN A TYØ ÑAÏT MA PHAÙP UAÅN TUÙC - Quyeån 7 445

Nhaän ly sinh Hyû laïc. Thaân nhö taém goäi saïch, Khaép mình ñeàu trôn boùng, Khoâng maïnh cuõng khoâng yeáu, Nöôùc aùi khoâng laøm chìm. Taàm töù caû naêm chi. Hieàn Thaùnh Tieân ñaõ chöùng. Goïi chung laø tónh löï. Chö Phaät ñeàu ngôïi khen. ÔÛ trong ñònh naøy, goïi laø sô tónh löï thì caùc taâm-yù-thöùc ñeàu coù taâm suy tö tìm xeùt taát caû, hieän ñang ñaõ vaø seõ maõi maõi tìm xeùt suy tö maø taïo ra yù nghieäp cuûa taâm. Goïi laø sô tónh löï ñeàu coù nghieäp cuûa yù. Caùc taâm ñeàu hieåu roõ, ñaõ vaø seõ hieåu roõ, goïi laø sô tónh löï ñeàu coù hieåu roõ (thaéng giaûi). ÔÛ trong ñònh naøy hoaëc thoï, hoaëc töôûng, hoaëc, duïc hoaëc taùc yù, hoaëc nieäm, hoaëc ñònh, hoaëc tueä v.v... caùc thöù teân nhö vaäy thì sô tónh löï ñeàu coù caùc phaùp ñoù. Neân caùc phaùp ñoù cuõng ñöôïc goïi laø sô tónh löï. Teân “sô tónh löï” naøy laø döïa vaøo nghóa naøo maø laäp ra? Nghóa laø coù khaû naêng laøm vaéng laëng taát caû caùc phaùp aùc chaúng thieän vaø caùc taïp nhieãm khaùc maø sau naøy (ñôøi sau) phaûi bò thieâu ñoát do caùc quaû khoå dò thuïc, nhö caùc phaùp höõu laäu sinh giaø cheát v.v..., neân goïi laø tónh löï. Laïi coøn, khi taát caû caùc phaùp aùc chaúng thieän, caùc taïp nhieãm khaùc maø sau naøy phaûi chòu thieâu ñoát do quaû khoå dò thuïc, nhö caùc thöù sinh giaø cheát v.v..., caùc phaùp höõu laäu ñaõ ñöôïc yeân tónh vaéng laëng roài thì thöù tónh löï naøy ñeàu sinh khôûi taát caû

caùc thöù, cuøng ñi saâu vaøo noù vaø xuaát hieän ra, cho neân goïi laø tónh löï Laïi theâm, khi caùc thöù phaùp aùc chaúng thieän, vaø caùc taïp nhieãm khaùc maø sau naøy seõ bò thieâu ñoát do quaû khoå dò thuïc, nhö caùc thöù sinh giaø cheát..., caùc phaùp höõu laäu ñaõ ñöôïc yeân tónh vaéng laëng roài thì thöù tónh löï naøy seõ röïc rôõ chieáu khaép, neân goïi laø tónh löï. Ñaày ñuû, nghóa laø y vaøo caùc phaùp thieän taïo neân do xuaát gia vaø xa lìa, maø sieâng naêng tinh caàn tu taäp khoâng giaùn ñoaïn thì seõ ñöôïc toaøn veïn vieân maõn, cho neân goïi laø ñaày ñuû. Truï laø thaønh töïu thöù tónh löï naøy, thì thöïc haønh trong hieän taïi, thöïc haønh theo maõi, khaép laøm, khaép laøm theo, neáu chuyeån ñoäng thay ñoåi ñeàu hieåu roõ caùch laøm. Cho neân goïi laø truï. Taàm vaø töù ñeàu vaéng laëng yeân tónh, taàm vaø töù nhö tröôùc ñaõ noùi, ôû ñeä nhò tónh löï naøy thì caû hai thöù ñoù (Taàm töù) ñeàu yeân tónh vaéng laëng, khaép

yeân tónh vaéng laëng, tónh laëng gaàn, troáng khoâng, khoâng coù gì caû..., cho neân goïi laø taàm vaø töù ñeàu tónh laëng. Caùc thöù beân trong ñeàu thanh tònh. Theá naøo laø caùc thöù beân trong ñeàu thanh tònh? Nghóa laø taàm vaø töù ñeàu yeân vaéng, cho neân caùc thöù tin töôûng, tính chaát tin töôûng, tính chaát tin töôûng tröôùc maét, vaø caùc thöù tuøy thuaän, chaáp nhaän, meán moä, tính chaát meán moä, taâm luoân vaéng yeân neân taâm tònh..., goïi chung laø caùc thöù beân trong ñeàu thanh tònh. Tính chaát cuûa taâm chuyeân chuù vaøo moät caûnh, moät ñôøi. Theá naøo laø taâm chuyeân chuù vaøo moät caûnh? Nghóa laø taàm vaø töù ñeàu vaéng laëng, taâm khoâng bò phaân taùn, khoâng bò loaïn ñoäng, khoâng troâi chaûy maø an truï vaøo moät caûnh. Neân goïi laø taâm chuyeân chuù vaøo moät caûnh. Khoâng taàm, khoâng töù laø ôû ñeä nhò tónh löï naøy thì taàm vaø töù ñeàu khoâng theå ñöôïc, khoâng hieän haønh, chaúng coù, chaúng heà coù. Cho neân goïi laø khoâng coù taàm töù. Ñònh sinh ra vui möøng. Theá naøo laø ñònh? Nghóa laø taàm vaø töù ñeàu vaéng laëng, taâm truï ñeàu truï, truï gaàn, an truï, khoâng phaân taùn, khoâng loaïn ñoäng, luoân giöõ ngaên caám (nhieáp chæ), taâm luoân chuyeân chuù vaøo moät caûnh, neân goïi laø ñònh. Theá naøo laø möøng (Hyû)? Nghóa laø khi taàm vaø töù ñeàu vaéng laëng thì taâm seõ vui, raát vui... Roäng noùi cho ñeán hoan Hyû vui möøng, tính chaát cuûa hoan Hyû vui möøng, goïi chung laø möøng. Theá naøo laø vui (laïc)? Nghóa laø khi taàm vaø töù ñeàu vaéng laëng, ñaõ ñoaïn tröø ñöôïc tính chaát naëng neà cuûa thaân, cuûa taâm... Roäng noùi cho ñeán tính chaát cuûa thaân vaø taâm ñöôïc ñieàu hoøa nhu nhuyeán, neân goïi chung laø vui. Theá naøo laø ñònh vui möøng? Nghóa laø söï vui möøng ñaõ noùi tröôùc ñoù do nhaân cuûa ñònh, döïa vaøo ñònh, ñöôïc ñònh laäp neân, do söùc cuûa ñònh maø ñöôïc sinh khôûi taát caû vaø ñi saâu vaøo, xuaát hieän ra..., cho neân ñaây goïi laø ñònh sinh vui möøng. Baäc thöù hai laø thöù tónh löï naøy, theo soá thöù töï thì noù ôû haøng thöù hai. Laïi coøn, thöù tónh löï naøy, trong thöù töï cuûa chín thöù ñònh, thì noù ôû haøng thöù hai. Tónh löï laø ôû trong ñònh naøy, thì caùc vui möøng beân trong ñeàu vaéng laëng, taâm luoân chuyeân chuù vaøo moät caûnh, chung caû boán chi naøy goïi laø ñeä nhò tónh löï (nhò thieàn). Nhö coù tuïng: Taàm töù ñeàu vaéng laëng, Nhö möa saïch buïi

baëm, Trong yeân, taâm moät caûnh,

SOÁ 1537 - LUAÄN A TYØ ÑAÏT MA PHAÙP UAÅN TUÙC - Quyeån 7 447

Ñöôïc dieäu laïc Boà-ñeà. Khoâng taàm töù, coù Hyû, Vui trong tònh vaø ñònh, Laø ñeä nhò tónh löï, Chö Phaät ñeàu khen ngôïi. ÔÛ trong ñònh naøy, caùc taâm - yù - thöùc goïi laø ñeä nhò tónh löï, taâm ñeàu coù caùc thöù tö duy ñeàu suy tö tìm xeùt..., cho ñeán taïo ra yù nghieäp cuûa taâm, goïi laø ñeä nhò tónh löï ñeàu coù nghieäp. Caùc taâm hieåu roõ, ñaõ vaø seõ hieåu maõi, goïi laø ñeä nhò tónh löï ñeàu coù thaéng giaûi hieåu roõ. ÔÛ trong ñònh naøy, hoaëc thoï hoaëc töôûng..., cho ñeán hoaëc tueä v.v..., goïi laø ñeä nhò tónh löï ñeàu coù caùc phaùp ñoù. Neân caùc phaùp ñoù cuõng ñöôïc goïi laø ñeä nhò tónh löï. Teân Tónh löï ôû ñaây laø nghóa maø noù caên cöù vaøo, söï ñaày ñuû, an truï..., ñeàu gioáng nhö tröôùc ñaõ noùi (ôû baäc sô tónh löï). Lìa möøng - Möøng laø sao? Ñoù laø taâm vui, raát vui... cho ñeán hoan hyû vui veû, tính chaát cuûa hoan hyû vui veû, goïi chung laø möøng. Taâm ñoái vôùi caùi möøng laø lìa nhieãm naøy maø ñöôïc giaûi thoaùt, neân goïi laø lìa möøng (lìa duïc vui möøng). Truï vaøo buoâng xaû maø chaùnh nieäm chaùnh tri. Xaû laø sao? Laø khi lìa boû möøng vui thì coù caùc tính chaát nhö taâm bình ñaúng, taâm ngay thaúng, taâm khoâng caûnh giaùc, luoân truï vaøo vaéng laëng... goïi chung laø Xaû. Theá naøo laø chaùnh nieäm? Nghóa laø khi lìa vui möøng thì caùc nieäm seõ tuøy nieäm..., cho ñeán tính chaát cuûa taâm saùng suoát, ghi nhôù laâu..., goïi chung laø chaùnh nieäm. Theá naøo laø chaùnh tri? Nghóa laø khi lìa vui möøng, thì khôûi sinh nhöõng caùch tuyeån choïn kyõ löôõng cho ñeán Tyø-baùt-xaù-na, goïi chung laø chaùnh tri. Thaân nhaän ñöôïc vui. Thaân töùc laø yù thaân, do yù ôû trong thaân coù caûm (thoï) vui, cho neân thaân töù ñaïi cuõng ñöôïc an vui thoûa thích. Do ñoù neân goïi laø thaân ñöôïc caûm xuùc vui. Vui noùi ôû ñaây, töùc laø khi lìa söï vui möøng, thì ñaõ ñoaïn heát caùc tính chaát naëng neà cuûa thaân, cuûa taâm..., cho ñeán tính chaát ñieàu hoøa nhu nhuyeãn cuûa thaân, cuûa taâm, neân goïi chung laø vui. Caûm xuùc (thoï) vui naøy khoâng phaûi laø thöù vui khinh an, neân baäc Thaùnh daïy laø phaûi xaû boû. Thaùnh laø chö Phaät vaø haøng ñeä töû cuûa Phaät. Noùi, nghóa laø tuyeân noùi, dieãn giaûng, phaân bieät chæ baøy. Sieâng tu ñònh, töùc laø neân buoâng xaû caùi vui naøy khoâng neân meâ ñaém thích thuù, chæ neân truï vaøo söï buoâng xaû maø chaùnh nieäm chaùnh tri.

SOÁ 1537 - LUAÄN A TYØ ÑAÏT MA PHAÙP UAÅN TUÙC - Quyeån 7 448

Baäc thöù ba laø thöù tónh löï naøy theo thöù töï thì noù ôû haøng thöù ba. Laïi coøn theo thöù töï cuûa chín loaïi ñònh naøy thì noù ôû haøng thöù ba. Tónh löï laø trong ñònh naøy thì thöïc haønh söï buoâng xaû, chaùnh nieäm chaùnh tri, vaø thaân coù caûm xuùc vui, tính chaát cuûa taâm chuyeân chuù vaøo moät caûnh. Goïi chung caû naêm chi naøy laø ñeä tam tónh löï. Nhö coù tuïng: Lìa Hyû vieäc toái cao, Xaû, nieäm, tri, laïc, ñònh, Teân ñeä tam tónh löï, Chö Phaät ñeàu khen ngôïi. ÔÛ trong ñònh naøy, vôùi caùc taâm - yù - thöùc ñeàu coù caùc thöù tö duy xeùt tìm ñeàu tìm xeùt..., cho ñeán taïo ra yù nghieäp cuûa taâm. Goïi laø ñeä tam tónh löï thì ñeàu coù yù nghieäp, caùc taâm ñeàu hieåu roõ, ñaõ vaø seõ hieåu roõ maõi, goïi laø ñeä tam tónh löï ñeàu

coù thaéng giaûi (hieåu roõ). ÔÛ trong ñònh naøy, hoaëc thoï hoaëc töôûng..., cho ñeán hoaëc tueä v.v..., goïi laø ñeä tam tónh löï, ñeàu coù caùc phaùp naøy. Neân caùc phaùp naøy cuõng ñöôïc goïi laø ñeä tam tónh löï. Teân tónh löï naøy vaø nghóa maø noù caên cöù vaøo laø ñaày ñuû, truï... cuõng nhö tröôùc ñaõ noùi. Ñoaïn heát söï vui. Theá naøo laø vui? Nghóa laø thuaän theo söï tieáp xuùc vôùi vui thì khieán cho thaân vui, taâm vui vaø caûm xuùc bình ñaúng (bình thöôøng) do thoï nhieáp giöõ (ñieàu khieån), goïi chung laø vui. Laïi coøn, khi tu ñeä tam tónh löï thì thuaän theo söï tieáp xuùc coù caûm giaùc vui (laïc thoï) neân khôûi taâm vui, coù caûm xuùc bình thöôøng (bình ñaúng) do thoï nhieáp giöõ. Ñoù laø vui. Ñoaïn döùt söï khoå. Theá naøo laø khoå? Nghóa laø thuaän theo söï tieáp xuùc vôùi khoå neân (khôûi leân) khieán cho thaân khoå, coù caûm xuùc khoâng bình thöôøng do thoï nhieáp giöõ ñieàu khieån, ñoù goïi laø khoå. Caùi khoå vaø vui ñoù baáy giôø ñeàu ñöôïc ñoaïn tröø vaø bieát khaép, xa lìa vaø raát xa lìa, ñieàu phuïc vaø raát ñieàu phuïc, tröø dieät bieán maát. Ñoù goïi laø ñoaïn döùt khoå vui. Caùc vui buoàn tröôùc ñaây ñeàu maát heát. Vui laø sao? Nghóa laø thuaän theo söï tieáp xuùc vôùi vui neân khieán cho taâm vui, coù caûm xuùc bình thöôøng do thoï nhieáp giöõ ñieàu khieån, ñoù goïi laø vui. Buoàn lo laø sao? Nghóa laø thuaän theo söï tieáp xuùc vôùi buoàn lo neân khieán cho taâm lo buoàn, coù caûm xuùc khoâng bình thöôøng do thoï nhieáp giöõ ñieàu khieån. Ñoù laø lo saàu. Caùi lo buoàn naøy vaø caùi vui tröôùc ñoù, baáy giôø cuøng ñöôïc ñoaïn döùt

vaø bieát khaép..., cho ñeán ñöôïc tröø dieät bieán maát. Theá neân noùi laø caùc vui buoàn tröôùc ñaây ñeàu bieán maát. Laïi coøn khi nhaäp vaøo sô tónh löï thì lo buoàn ñaõ ñöôïc ñoaïn döùt vaø bieát khaép. Khi nhaäp vaøo ñeä nhò tónh löï thì khoå ñaõ ñöôïc ñoaïn döùt vaø bieát khaép. Khi nhaäp vaøo ñeä tam tónh löï thì möøng ñöôïc ñoaïn döùt vaø bieát khaép. Khi nhaäp vaøo ñeä töù tónh löï thì vui hoaëc khoå hoaëc möøng hoaëc lo ñeàu ñaõ ñöôïc ñoaïn döùt vaø bieát khaép, xa lìa laïi caøng xa lìa, ñieàu phuïc laïi caøng ñieàu phuïc, tröø dieät bieán maát heát. Theá neân noùi laø ñoaïn döùt khoå vui. Caùc vui buoàn tröôùc ñaây bieán maát khoâng coøn khoå vui, laø chæ roõ raèng khoâng coù hai caûm xuùc khoâå vaø vui, chæ coù caùi thöù ba laø khoâng khoå khoâng vui. Coù caûm xuùc (thoï) buoâng xaû vaø nieäm thanh tònh. Xaû laø sao? Nghóa laø ngöôøi aáy baáy giôø coù tính chaát cuûa taâm bình thöôøng, taâm ngay thaúng, taâm khoâng caûnh giaùc maø truï vaøo söï laëng vaéng, goïi chung laø Xaû. Nieäm laø sao? Nghóa laø ngöôøi aáy baáy giôø coù caùc nieäm tuøy nieäm... roäng noùi cho ñeán coù tính chaát cuûa taâm saùng suoát ghi nhôù laâu, goïi chung laø Nieäm. Baáy giôø, hoaëc xaû hoaëc nieäm thì ngöôøi aáy ñeàu ñöôïc thanh tònh. Caû vui khoå möøng lo vaø hai thöù Taàm vaø Töù ñeàu döùt, ñeàu xa lìa, cho neân noùi laø thanh tònh. Baäc thöù tö, nghóa laø loaïi tónh löï naøy, theo thöù töï thì noù ôû haøng thöù tö. Laïi coøn theo thöù töï cuûa chín loaïi ñònh naøy thì noù ôû haøng thöù tö. Tónh löï, nghóa laø ôû trong tònh naøy, khoâng coøn khoå vaø vui, nhaän ñöôïc nieäm buoâng xaû, coù tính chaát cuûa taâm chuyeân chuù vaøo moät caûnh, neân chung caû boán chi naøy goïi laø ñeä töù tónh löï. Nhö coù tuïng: Vui khoå ñeàu ñaõ dieät, Taâm beàn truï baát ñoäng, Ñöôïc thieân nhaõn thanh tònh, Thaáy roäng

raõi caùc saéc. Chaúng caûm thoï khoå vui, Nieäm xaû tònh vaø ñònh, Teân ñeä töù tónh löï, Chö Phaät ñeàu khen ngôïi. ÔÛ trong ñònh naøy, caùc taâm - yù - thöùc goïi laø ñeä töù tónh löï thì taâm ñeàu coù caùc thöù tö duy tìm xeùt, ñeàu tìm xeùt..., cho ñeán taïo ra yù nghieäp cuûa taâm. Goïi laø ñeä töù tónh löï thì ñeàu coù yù nghieäp, caùc taâm ñeàu ñöôïc hieåu roõ, ñaõ vaø seõ hieåu roõ maõi. Goïi laø ñeä töù tónh löï thì ñeàu coù hieåu bieát roõ raøng, (thaéng giaûi).

SOÁ 1537 - LUAÄN A TYØ ÑAÏT MA PHAÙP UAÅN TUÙC - Quyeån 7 450

ÔÛ trong ñònh naøy hoaëc thoï hoaëc töôûng cho ñeán hoaëc tueä..., goïi laø ñeä töù tónh löï ñeàu coù caùc phaùp ñoù, neân caùc phaùp ñoù cuõng ñöôïc goïi laø ñeä töù tónh löï. Caùi teân tónh löï naøy, thì nghóa maø noù döïa vaøo, laø söï ñaày ñuû vaø truï..., ñeàu gioáng y nhö tröôùc ñaõ noùi. ----------

Phaåm 12: VOÂ LÖÔÏNG

Thuôû aáy, Ñöùc Baïc-giaø-phaïm truù nôi vöôøn Caáp-coâ-ñoäc, röøng Theä- ña, thuoäc thaønh Thaát-la-phieät. Baáy giôø, Ñöùc Theá Toân baûo vôùi chuùng Bí-soâ: Coù boán thöù voâ löôïng, boán loaïi ñoù laø: 1. Coù moät loaïi Töø cuøng ñi vôùi taâm, khoâng coù oaùn cöøu thuø ñòch, xa lìa caùc naõo haïi, roäng lôùn voâ löôïng. Neáu ai kheùo tu taäp thì tö töôûng ñoái vôùi moät phöông ñeàu hieåu roõ vaø bieát khaép, ñaày ñuû maø truï. Coøn ñoái vôùi caùc phöông thöù hai, thöù ba, thöù tö, treân döôùi hay beân caïnh, taát caû theá gian cuõng ñeàu nhö theá caû, goïi ñoù laø soá moät. 2. Coù moät loaïi Bi cuøng ñi vôùi taâm, khoâng coù oaùn cöøu thuø ñòch, xa lìa caùc naõo haïi, roäng lôùn voâ löôïng. Neáu ai kheùo tu taäp thì tö töôûng ñoái vôùi moät phöông ñeàu hieåu roõ vaø bieát khaép, ñaày ñuû maø truï. Coøn ñoái vôùi caùc phöông thöù hai, thöù ba, thöù tö, treân döôùi hay beân caïnh, taát caû theá gian cuõng ñeàu nhö theá caû, goïi ñoù laø soá hai. 3. Coù moät loaïi Hyû cuøng ñi vôùi taâm, khoâng coù oaùn cöøu thuø ñòch, xa lìa caùc naõo haïi, roäng lôùn voâ löôïng. Neáu ai kheùo tu taäp thì tö töôûng ñoái vôùi moät phöông ñeàu hieåu roõ vaø bieát khaép, ñaày ñuû maø truï. Coøn ñoái vôùi caùc phöông thöù hai, thöù ba, thöù tö, treân döôùi hay beân caïnh, taát caû theá gian cuõng ñeàu nhö theá caû, goïi ñoù laø soá ba. 4. Coù moät loaïi Xaû cuøng ñi vôùi taâm, khoâng coù oaùn cöøu thuø ñòch, xa lìa caùc naõo haïi, roäng lôùn voâ löôïng. Neáu ai kheùo tu taäp thì tö töôûng ñoái vôùi moät phöông ñeàu hieåu roõ vaø bieát khaép, ñaày ñuû maøø truï. Coøn ñoái vôùi caùc phöông thöù hai, thöù ba, thöù tö, treân döôùi hay beân caïnh, taát caû theá gian cuõng ñeàu nhö theá caû, goïi ñoù laø soá boán. Theá naøo laø Töø? Ñaùp: Nghóa laø coù moät ngöôøi suy nghó mong sao taát caû caùc loaøi höõu tình ñeàu coù ñöôïc caùi vui toát ñeïp. Ngöôøi naøy lieàn xuaát gia vaø döïa vaøo phaùp xa lìa. Do söùc maïnh cuûa söï suy nghó tuyeån choïn ñoù, neân trong loøng ngöôøi aáy phaùt sinh ñònh thieän ôû coõi Saéc vaø caùc thöù töï taùnh cuûa Töø taùnh

SOÁ 1537 - LUAÄN A TYØ ÑAÏT MA PHAÙP UAÅN TUÙC - Quyeån 7 451

goïi laø söï thöông xoùt, tính chaát cuûa söï thöông xoùt, goïi laø söï nghó nhôù thöông lo, tính chaát cuûa söï nghó nhôù thöông lo..., goïi chung laø Töø. Laïi coøn coù thoï

töôûng haønh thöùc, khôûi sinh cuøng vôùi hai thöù thaân nghieäp ngöõ nghieäp, vaø baát töông haønh, töông öng vôùi Töø, thì cuõng goïi laø Töø. Theá naøo laø gia haïnh cuûa ñònh taâm Töø? Tu gia haïnh naøo ñeå nhaäp vaøo ñöôïc ñònh taâm Töø? Nghóa laø nhö coù moät ngöôøi khôûi taâm nhö vaäy: Mong sao caùc loaïi höõu tình ñeàu coù ñöôïc nieàm vui toát ñeïp. Duø coù taâm nhö theá nhöng laïi khoâng hieåu bieát roõ raøng (thaéng giaûi), khi mong caùc loaøi höõu tình ñeàu coù ñöôïc nieàm vui toát ñeïp nhö theá... Ngöôøi aáy tuy coù taâm toát laønh tònh dieäu, tuøy thuaän vaøo söï trau doài toát ñeïp vaø theâm nhieàu söï öùng cuùng trang hoaøng, luoân luoân uûy thaùc giuùp ñôõ baïn beø vaø caùc tö löông taøi vaät..., nhöng chöa theå goïi ñoù laø gia haïnh cuûa ñònh taâm Töø, cuõng chöa theå goïi laø nhaäp vaøo ñònh taâm Töø. Laïi coù moät soá ngöôøi phaùt ra lôøi noùi: Mong sao caùc loaøi höõu tình ñeàu coù ñöôïc nieàm vui toát ñeïp. Tuy coù lôøi noùi ñoù nhöng khoâng hieåu roõ, mong caùc loaøi höõu tình coù ñöôïc caùc nieàm vui toát ñeïp nhö theá nhö theá. Lôøi noùi cuûa ngöôøi aáy tuy laø toát laønh tònh dieäu..., cho ñeán tö löông taøi vaät, nhöng chöa theå goïi ñoù laø gia haïnh cuûa ñònh taâm Töø, cuõng chöa theå goïi laø ñaõ nhaäp vaøo ñònh taâm Töø. Laïi coù ngöôøi phaùt khôûi taâm Töø nhö vaäy: Mong caùc loaøi höõu tình ñeàu coù ñöôïc nieàm vui toát ñeïp. Tuy coù taâm vaø lôøi noùi nhö theá nhöng khoâng hieåu roõ(thaéng giaûi), mong caùc loaøi höõu tình ñeàu ñöôïc nieàm vui toát ñeïp nhö theá nhö theá, Taâm vaø lôøi noùi cuûa ngöôøi aáy tuy ñeàu toát laønh tònh dieäu..., cho ñeán tö löông taøi vaät, nhöng chöa theå goïi ñoù laø gia haïnh cuûa ñònh taâm Töø, cuõng chöa theå goïi laø ñaõ nhaäp vaøo ñònh taâm Töø. Laïi coù moät ngöôøi phaùt khôûi taâm nhö theá, phaùt ra lôøi noùi nhö theá vaø coù hieåu roõ: Mong caùc loaøi höõu tình ñeàu ñöôïc nieàm vui toát ñeïp nhö theá.... Vôùi taâm nguyeän lôøi noùi vaø hieåu roõ tuy ñeàu laø toát laønh tònh dieäu..., cho ñeán tö löông taøi vaät, nhöng vaãn chöa theå goïi ñoù laø gia haïnh cuûa ñònh taâm Töø, cuõng chö theå goïi laø ñaõ nhaäp vaøo ñònh taâm Töø. Vieäc ñoù nhö theá naøo? Nhö coù moät ngöôøi bò ñoùi khoå reùt laïnh böùc ngaët, nay ñöôïc aám aùp neân sinh vui, lieàn laáy töôùng vui ñoù maø khôûi taâm nhö theá, noùi lôøi nhö theá: Mong caùc loaøi höõu tình ñeàu ñöôïc nieàm vui toát ñeïp nhö theá... Maëc duø taâm lôøi noùi vaø söï hieåu bieát roõ raøng ñeàu laø toát laønh tònh dieäu, cho ñeán tö löông, nhöng cuõng chöa theå goïi ñoù laø gia haïnh cuûa ñònh taâm Töø, vaø vaãn chöa theå goïi laø ñaõ nhaäp vaøo ñònh taâm Töø.

SOÁ 1537 - LUAÄN A TYØ ÑAÏT MA PHAÙP UAÅN TUÙC - Quyeån 7 452

Laïi nhö coù moät ngöôøi bò côn ñoùi laõ haønh haï eùp ngaët, khi ñöôïc aên no neân sinh vui, lieàn laáy söï vui ñoù maø khôûi taâm vaø phaùt ra lôøi noùi: Mong sao taát caû höõu tình ñeàu ñöôïc nieàm vui toát ñeïp nhö theá.... Duø taâm - lôøi noùi vaø söï hieåu bieát roõ raøng cuûa ngöôøi ñoù ñeàu toát laønh tònh dieäu..., cho ñeán tö löông taøi vaät, nhöng chöa theå goïi ñoù laø gia haïnh cuûa ñònh taâm Töø, hay goïi laø ñaõ nhaäp vaøo ñònh taâm Töø ñöôïc. Laïi coù moät ngöôøi bò caùi khoå cuûa côn khaùt haønh haï böùc ngaët, neân khi ñöôïc uoáng ñuû thì sinh vui, lieàn töø nieàm vui ñoù maø khôûi taâm, phaùt ra lôøi: Mong sao taát caû loaøi höõu tình ñeàu ñöôïc nieàm vui toát ñeïp nhö theá v.v.... Duø taâm - lôøi noùi vaø söï hieåu bieát cuûa ngöôøi ñoù

ñeàu toát laønh tònh dieäu..., cho ñeán tö löông, nhöng vaãn chöa theå goïi ñoù laø gia haïnh cuûa ñònh taâm Töø, hay goïi laø ñaõ nhaäp vaøo ñònh taâm Töø ñöôïc. Laïi nhö coù moät ngöôøi thaân theå dô baån, mình maåy raõ rôøi meät moûi thieáu thoán moïi thöù, beø baïn laùnh xa... Khi gaëp ñöôïc dòp taém goäi kyõ löôõng, baïn beø sum hoïp... neân sinh vui, lieàn töø nieàm vui ñoù maø khôûi taâm phaùt ra lôøi mong sao taát caû höõu tình ñeàu coù ñöôïc nieàm vui toát ñeïp, tuy taâm- lôøi noùi vaø söï hieåu bieát cuûa ngöôøi aáy ñeàu toát laønh tònh dieäu... cho ñeán tö löông, nhöng vaãn chöa theå goïi ñoù laø gia haïnh cuûa ñònh taâm Töø. Laïi nhö coù moät ngöôøi, gaëp muøa heø trôøi quaù oi böùc, aùnh löûa maët trôøi noùng nhö thieâu ñoát, neân noùng vaø khaùt ñeán ñoä meâ man, thaân taâm voâ cuøng böïc boäi böùt röùt..., boãng gaëp ñöôïc ao nöôùc maùt laïnh, lieàn nhaûy uøm xuoáng taém vaø uoáng thoûa thích neân sinh vui möøng. Lieàn töø nieàm vui naøy maø khôûi taâm, phaùt ra lôøi noùi: Mong sao taát caû höõu tình ñeàu coù ñöôïc nieàm vui toát ñeïp nhö theá v.v.... Duø taâm - lôøi noùi vaø söï hieåu bieát cuûa ngöôøi aáy ñeàu toát laønh tònh dieäu, cho ñeán tö löông, nhöng vaãn chöa theå goïi ñoù laø gia haïnh cuûa ñònh taâm Töø hay goïi laø ñaõ nhaäp vaøo ñònh taâm Töø ñöôïc. Nhö vaäy khi höôûng thuï ñuû moïi thöù vui ôû coõi Duïc vaø nhaäp vaøo ñeä nhò tónh löï höôûng thuï ñöôïc caùc nieàm vui toát ñeïp, lieàn laáy töôùng vui ñoù maø khôûi taâm, phaùt lôøi: Mong taát caû höõu tình ñeàu coù ñöôïc nieàm vui toát ñeïp nhö theá v.v.... Duø taâm - lôøi noùi vaø söï hieåu bieát cuûa ngöôøi aáy ñeàu toát laønh tònh dieäu... cho ñeán tö löông, nhöng cuõng vaãn chöa theå goïi ñoù laø gia haïnh cuûa ñònh taâm Töø ñöôïc. Neáu nhö coù ñieàu naøy sinh ra thì cuõng chæ laø gaàn nhö ñöôïc hieän nhaäp maø thoâi. Chæ khi nhaäp vaøo ñeä tam tónh löï, do töôùng vui ñoù maø khôûi taâm- phaùt lôøi nhö theá, mong taát caû loaøi höõu tình ñeàu coù ñöôïc nieàm vui toát laønh nhö theá v.v... Do taâm - lôøi noùi vaø söï hieåu bieát cuûa ngöôøi naøy ñeàu toát laønh tònh dieäu... cho ñeán tö löông. Baáy giôø môùi coù theå goïi ñoù laø gia haïnh cuûa ñònh taâm Töø vaø cuõng baûo raèng ñaõ nhaäp vaøo ñònh taâm Töø.

SOÁ 1537 - LUAÄN A TYØ ÑAÏT MA PHAÙP UAÅN TUÙC - Quyeån 7 453

Laïi trong ñònh naøy, caùc taâm - yù - thöùc, goïi laø taâm Töø ñeàu coù trong moïi nghó töôûng ôû hieän taïi, quaù khöù hay caû ôû töông lai. Neáu khi taïo taùc yù nghieäp cuûa taâm thì cuõng goïi laø yù nghieäp cuûa loøng Töø. Caùc taâm ñaõ hieåu roõ, ñang vaø seõ maõi hieåu roõ, thì goïi laø söï hieåu roõ (thaéng giaûi) coù loøng Töø. Laïi trong ñònh naøy, caùc phaùp nhö thoï - töôûng - duïc - taùc yù - nieäm- ñònh hay tueä v.v..., thì goïi laø caùc phaùp coù loøng Töø. Vaø vôùi caùc phaùp nhö theá cuõng goïi laø gia haïnh cuûa ñònh taâm Töø, cuõng goïi laø ñaõ nhaäp vaøo ñònh taâm Töø. Laïi coøn, ñònh taâm Töø coù hai thöù: Moät laø ñònh taâm Töø nhoû heïp, hai laø ñònh taâm Töø roäng lôùn voâ löôïng. 1. Theá naøo laø gia haïnh cuûa ñònh taâm Töø nhoû heïp? Phaûi tu gia haïnh naøo ñeå ñöôïc nhaäp vaøo ñònh taâm Töø nhoû heïp ñoù? Ñaùp: Nghóa laø nhö coù moät ngöôøi, chæ ñoái vôùi caùc höõu tình ñaùng meán yeâu, thích yù vui loøng nhö cha meï, anh em, chò em, vaø moät soá baø con thaân thuoäc khaùc..., thì ñoái vôùi moät soá höõu tình nhoû heïp ñoù, cuõng duøng taâm coù loøng Töø nhoû heïp bò giôùi haïn maø luoân truï, truï gaàn, an truï,

luoân ñieàu phuïc cheá ngöï, vaø ñöôïc vaéng laëng cuøng cöïc, moät möïc giöõ gìn yù nguyeän mong cho nhöõng ngöôøi aáy (höõu tình) ñeàu coù ñöôïc nieàm vui toát laønh. Nhöng trong luùc aáy, neáu ngöôøi ñoù coù taâm taùn loaïn, dong ruoåi bay nhaûy khaép caùc caûnh, khoâng chuyeân chuù vaøo moät caûnh, khoâng theå giöõ nieäm ñeå truï vaøo moät duyeân maø chuù nguyeän öôùc mong cho moät soá ít ngöôøi ñöôïc vui, thì trong tröôøng hôïp naøy khoâng theå noùi ñoù laø gia haïnh cuûa ñònh taâm Töø nhoû heïp ñöôïc. Chæ khi naøo ngöôøi ñoù gìn giöõ kieåm soaùt taâm mình, khoâng ñeå noù phaân taùn loaïn ñoäng bay nhaûy dong ruoåi khaép nôi, maø phaûi khieán taâm chuyeân chuù moät caûnh, nieäm thì truï vaøo moät duyeân roài suy nghó ñeán töôùng höõu tình coù giôùi haïn nhoû heïp ñoù maø mong nguyeän cho hoï ñöôïc vui. Vôùi suy nghó ñoù maø phaùt sinh sieâng naêng chuyeân caàn vôùi theá löïc raát maïnh meõ, haêng haùi noã löïc cao khoù maø ngaên caûn, loøng luoân coá gaéng maõi khoâng luùc naøo döøng, thì ñoù môùi goïi laø gia haïnh cuûa ñònh taâm Töø nhoû heïp, cuõng goïi laø ñaõ nhaäp vaøo ñònh taâm Töø nhoû heïp. Ngöôøi ñoù, vôùi ñaïo lyù naøy, ñöôøng loái naøy, caùch thöùc naøy maø tu taäp, caøng tu taäp nhieàu leân maõi lieàn khieán cho caùc taâm truï ñeàu truï, truï gaàn, truï vaøo moät caûnh, luoân luoân giöõ gìn chuyeân nhaát maõi nhö theá khoâng luøi, maø mong öôùc cho soá löôïng nhoû heïp ñoù ñöôïc vui. Baáy giôø môùi goïi laø ñaõ ñöôïc nhaäp vaøo ñònh taâm Töø nhoû heïp. Laïi trong ñònh naøy, caùc taâm - yù - thöùc goïi laø taâm luoân coù loøng Töø nhoû heïp. Caùc nghó töôûng ñeàu nghó..., cho ñeán taïo ra yù nghieäp cuûa taâm,

thì cuõng goïi laø yù nghieäp ñeàu coù taâm Töø nhoû heïp. Coù caùc taâm hieåu roõ vaø seõ hieåu roõ maõi, thì cuõng goïi laø söï hieåu roõ coù taâm Töø nhoû heïp. Laïi trong ñònh naøy, coù caùc phaùp nhö thoï hoaëc töôûng..., cho ñeán hoaëc tueä v.v... thì cuõng goïi laø caùc phaùp coù taâm Töø nhoû heïp. Vôùi caùc phaùp nhö theá cuõng ñöôïc goïi laø gia haïnh cuûa ñònh taâm Töø nhoû heïp, cuõng goïi laø ñaõ nhaäp vaøo ñònh taâm Töø nhoû heïp. 2. Theá naøo laø gia haïnh cuûa ñònh taâm Töø voâ löôïng? Phaûi tu gia haïnh naøo ñeå ñöôïc nhaäp vaøo ñònh taâm Töø voâ löôïng? Ñaùp: Nghóa laø ñoái vôùi ñònh taâm Töø nhoû heïp maø luoân luoân tu taäp, khieán cho taâm luoân tuøy thuaän, ñieàu phuïc vaø vaéng laëng. Laïi luoân luoân cheá ngöï, reøn luyeän khieán noù thaønh thuïc ngay thaúng nhu nhuyeãn vaø ñuû khaû naêng laøm vieäc, döïa theo caùi ñònh cao quyù naøy, roài sau ñoù môùi daàn daàn khieán taâm ñöôïc hieåu bieát roõ raøng bieán khaép nôi maø ñoái vôùi voâ löôïng höõu tình ôû phöông Ñoâng ñeàu mong öôùc cho hoï ñöôïc vui. Neáu trong luùc ñoù, ngöôøi naøy coù taâm phaân taùn loaïn ñoäng luoân bay nhaûy theo caùc caûnh khaùc, khoâng theå höôùng veà moät coõi, khoâng theå giöõ nieäm khieán truï vaøo moät duyeân..., maø laïi mong öôùc cho voâ löôïng loaøi höõu tình ñoù ñeàu ñöôïc vui, thì khi ñoù chöa theå goïi laø gia haïnh cuûa ñònh taâm Töø voâ löôïng ñöôïc. Coøn nhö, khi ñoù ngöôøi aáy laïi nhieáp giöõ kieåm soaùt taâm mình, khieán noù khoâng taùn loaïn, khoâng bay nhaûy theo caùc caûnh khaùc maø moät möïc khieán cho nieäm truï vaøo moät duyeân, roài suy nghó ñeán töôùng cuûa voâ löôïng höõu tình ñoù maø

mong öôùc cho hoï ñeàu ñöôïc vui. Vôùi suy nghó nhö theá maø phaùt sinh chuyeân caàn sieâng naêng vôùi theá löïc maïnh meõ... cho ñeán loøng luoân coá gaéng maõi khoâng thoâi..., baáy giôø môùi goïi ñoù laø gia haïnh cuûa ñònh taâm Töø voâ löôïng, cuõng goïi laø ñaõ nhaäp vaøo ñònh taâm Töø voâ löôïng. Vôùi ñöôøng loái caùch thöùc ñoù, ngöôøi naøy ñaõ tu taäp laïi caøng tu taäp nhieàu hôn maõi, thì khieán cho ñöôïc caùc taâm truï ñeàu, truï gaàn, yeân truï vaø cöù giöõ maõi nhö theá, moät möïc khoâng luøi böôùc maø öôùc nguyeän cho voâ löôïng höõu tình aáy ñeàu ñöôïc vui. Ñeán ñaây thì môùi goïi laø ñaõ nhaäp vaøo ñònh taâm Töø voâ löôïng. Laïi trong ñònh naøy caùc taâm - yù - thöùc thì goïi laø taâm luoân coù Töø voâ löôïng. Caùc suy nghó ñeàu suy nghó..., cho ñeán taïo ra yù nghó cuûa taâm, thì goïi laø yù nghieäp coù taâm Töø voâ löôïng. Caùc taâm ñaõ thaéng giaûi hieåu bieát roõ raøng maõi, thì cuõng goïi laø söï hieåu bieát roõ raøng (thaéng giaûi) coù Töø voâ löôïng. Laïi trong ñònh naøy, coù caùc phaùp nhö thoï vaø töôûng..., cho ñeán tueä, thì goïi laø caùc phaùp ñeàu coù Töø voâ löôïng. Caùc phaùp nhö theá cuõng ñöôïc goïi laø gia haïnh cuûa ñònh taâm Töø voâ löôïng, cuõng goïi laø nhaäp ñònh taâm

Töø voâ löôïng. Theá naøo laø Bi? Ñaùp: Nghóa laø coù ngöôøi coù yù nghó: Öôùc mong sao cho taát caû moïi ngöôøi (höõu tình) ñeàu ñöôïc lìa heát khoå.... Ngöôøi naøy hoaëc y vaøo vieäc xuaát gia hoaëc y vaøo phaùp xa lìa, roài do söùc suy tö tuyeån choïn ñoù maø trong loøng phaùt sinh ra caùc ñònh thieän ôû coõi Saéc, caùc thöù Bi, tính chaát cuûa Bi, cuûa loøng thöông nhö loøng traéc aån thöông xoùt, tính chaát xoùt thöông, hoaëc ñau khoå, tính chaát cuûa khoå ñau (thaáy ngöôøi khaùc khoå ñau chòu khoâng ñöôïc) goïi chung laø Bi laø loøng thöông xoùt. Laïi coøn caùc thöù thoï - töôûng - haønh - thöùc khôûi leân hai thöù nghieäp cuûa thaân vaø ngöõ (lôøi noùi vaø haønh ñoäng) khoâng töông öng vôùi haønh maø töông öng vôùi loøng Bi, cuõng goïi laø Bi. Vaû laïi ñònh taâm Bi coù hai thöù: 1. Laø nhoû heïp; 2. Laø voâ löôïng. 1. Theá naøo laø gia haïnh cuûa ñònh taâm Bi nhoû heïp, phaûi tu Bi gia haïnh naøo ñeå nhaäp vaøo ñònh taâm Bi nhoû heïp? Nhö coù moät ngöôøi ñoái vôùi moät soá höõu tình ñaùng meán yeâu öa thích vöøa yù thoûa loøng nhö cha meï, anh em, chò em vaø moät soá ngöôøi khaùc nhö baø con thaân thuoäc hay baïn beø... Vôùi soá ít (nhoû heïp) höõu tình ñoù, ngöôøi naøy khieán taâm coù Bi nhoû heïp ñoù, ñeàu truï, truï gaàn, an truï vaø luoân ñöôïc ñieàu phuïc, ñöôïc vaéng laëng, vaéng laëng cuøng cöïc, vaø cöù moät möïc giöõ maõi nhö theá maø mong öôùc cho soá höõu tình ít oûi nhoû heïp ñoù ñeàu ñöôïc lìa khoå. Neáu luùc ñoù, taâm ngöôøi aáy phaân taùn loaïn ñoäng dong ruoåi, bay nhaûy theo caùc caûnh khaùc, khoâng theå chuyeân chuù vaøo moät caûnh, khoâng theå giöõ nieäm truï vaøo moät duyeân maø mong öôùc cho soá ít höõu tình ñoù ñöôïc lìa khoå, nhö theá thì chöa theå goïi ñoù laø gia haïnh cuûa ñònh taâm Bi nhoû heïp ñöôïc, coøn nhö luùc ñoù ngöôøi aáy gìn giöõ kieåm soaùt ñöôïc taâm mình khieán noù khoâng bò taùn loaïn, dong ruoåi bay nhaûy moïi nôi maø chuyeân chuù vaøo moät caûnh, nieäm truï vaøo moät duyeân roài nghó töôûng ñeán moät soá ít ngöôøi ñoù maø öôùc nguyeän cho hoï ñeàu ñöôïc lìa khoå. Vôùi suy nghó nhö theá maø phaùt sinh sieâng naêng chuyeân caàn..., cho ñeán loøng luoân coá gaéng khoâng

thoâi. Ñoù goïi laø gia haïnh cuûa ñònh taâm Bi nhoû heïp, cuõng goïi laø ñaõ nhaäp vaøo ñònh taâm Bi nhoû heïp. Ngöôøi aáy vôùi ñöôøng loái caùch thöùc naøy ñeå tu taäp, laïi caøng tu taäp nhieàu hôn maõi, thì khieán cho taâm truï ñeàu truï, truï gaàn, an truï vaø cöù moät möïc giöõ maõi chuyeân nhaát, khoâng lui suït, maø öôùc ao mong caàu cho ít oûi höõu tình kia ñeàu ñöôïc lìa khoå. Ñeán möùc naøy thì goïi laø ñaõ nhaäp vaøo ñònh taâm Bi. Laïi trong ñònh naøy caùc taâm - yù - thöùc thì goïi laø taâm ñeàu coù Bi nhoû heïp. Caùc suy nghó ñeán nghó töôûng..., cho ñeán taïo ra yù nghieäp cuûa taâm, thì

goïi laø yù nghieäp ñeàu coù taâm Bi nhoû heïp. Caùc söï hieåu bieát roõ raøng (thaéng giaûi) ñaõ vaø seõ thaéng giaûi maõi, thì goïi laø thaéng giaûi ñeàu coù taâm Bi. Laïi trong ñònh naøy, coù caùc phaùp nhö thoï vaø töôûng... cho ñeán tueä, thì goïi laø caùc phaùp ñeàu coù taâm Bi nhoû heïp. Caùc phaùp nhö theá cuõng ñöôïc goïi laø gia haïnh cuûa ñònh taâm Bi nhoû heïp, cuõng goïi laø ñaõ nhaäp ñònh taâm Bi nhoû heïp. 2. Theá naøo laø gia haïnh cuûa ñònh taâm Bi voâ löôïng, phaûi tu gia haïnh naøo ñeå nhaäp vaøo ñònh taâm Bi voâ löôïng? Nghóa laø ñoái vôùi ñònh taâm Bi nhoû heïp ñoù, ngöôøi aáy luoân luoân tu taäp, khieán cho taâm ñöôïc tuøy thuaän, ñöôïc ñieàu phuïc vaø ñöôïc vaéng laëng. Laïi caøng phaûi luoân luoân ñieàu phuïc reøn luyeän kyõ, khieán noù ñöôïc thaønh thöïc ngay thaúng nhu nhuyeán dòu hieàn coù khaû naêng laøm vieäc vaø cuøng vôùi caùi ñònh cao quyù sau naøy laøm choã nöông nhôø. Sau ñoù môùi daàn daàn khieán cho taâm hieåu bieát roõ raøng (thaéng giaûi) khaép nôi. Roài ñoái vôùi voâ löôïng loaøi höõu tình ôû phöông Ñoâng v.v... maø mong öôùc cho hoï ñöôïc lìa khoå. Neáu trong luùc aáy, ngöôøi naøy coù taâm bò phaân taùn loaïn ñoäng, luoân dong ruoåi bay nhaûy theo moïi caûnh, khoâng theå höôùng veà moät coõi, khoâng theå giöõ nieäm khieán noù truï vaøo moät duyeân..., maø mong öôùc cho voâ löôïng höõu tình ñoù ñeàu ñöôïc lìa khoå thì luùc naøy chöa theå goïi ñoù laø gia haïnh cuûa ñònh taâm Bi voâ löôïng ñöôïc, cuõng khoâng theå noùi laø ñaõ nhaäp vaøo ñònh taâm Bi voâ löôïng. Coøn nhö khi ñoù ngöôøi aáy laïi giöõ gìn kieåm soaùt taâm mình, khieán noù khoâng taùn loaïn, khoâng dong ruoåi bay nhaûy theo moïi caûnh khaùc, maø luoân moät möïc khieán nieäm truï vaøo moät duyeân, roài nghó töôûng ñeán yù töôûng cuûa voâ löôïng loaøi höõu tình ñoù maø mong öôùc cho hoï ñeàu ñöôïc lìa khoå. Vôùi suy nghó nhö theá maø phaùt sinh sieâng naêng chuyeân caàn..., cho ñeán loøng luoân coá gaéng khoâng ngöøng nghæ, luùc ñoù môùi goïi laø gia haïnh cuûa ñònh taâm Bi voâ löôïng, cuõng goïi laø ñaõ nhaäp vaøo ñònh taâm Bi voâ löôïng. Vôùi ñöôøng loái caùch thöùc ñoù, ngöôøi naøy ñaõ tu taäp nhieàu hôn maõi, thì khieán cho caùc taâm truï ñeàu truï, an truï vaø cöù giöõ maõi moät möïc nhö theá, khoâng luøi böôùc maø öôùc nguyeän cho soá löôïng höõu tình aáy ñeàu ñöôïc lìa khoå. Ñeán ñaây thì môùi goïi laø ñaõ nhaäp vaøo ñònh taâm Bi voâ löôïng. Laïi trong ñònh naøy, caùc taâm-yù-thöùc thì goïi laø taâm ñeàu coù Bi voâ löôïng. Caùc suy nghó ñeàu suy nghó..., cho ñeán taïo ra yù nghieäp cuûa taâm, thì goïi laø yù nghieäp coù taâm Bi voâ löôïng. Caùc taâm ñaõ thaéng giaûi hieåu bieát roõ raøng vaø ñaõ hieåu bieát roõ raøng maõi, thì cuõng goïi laø söï hieåu bieát roõ raøng (thaéng

giaûi) coù Bi voâ löôïng. Laïi trong ñònh naøy, coù caùc phaùp nhö thoï hay töôûng... cho ñeán tueä, thì goïi laø caùc phaùp ñeàu coù Bi voâ löôïng. Caùc phaùp nhö theá cuõng ñöôïc goïi

laø gia haïnh cuûa ñònh taâm Bi voâ löôïng, cuõng goïi laø nhaäp vaøo ñònh taâm Bi voâ löôïng. Theá naøo laø Hyû? Ñaùp: Nghóa laø coù moät ngöôøi coù yù nghó: Caùc loaøi höõu tình höôûng ñöôïc nhieàu lôïi ích thaät ñaùng möøng. Ngöôøi naøy lieàn y vaøo söï xuaát gia, hoaëc söï xuaát ly xa lìa vaø do söùc suy nghó tuyeån choïn neân trong loøng lieàn phaùt sinh loaïi ñònh toát laønh thuoäc coõi Saéc, taâm vui möøng, raát vui möøng coù tính chaát raát vui möøng trong hieän taïi, caùc chuûng loaïi raát vui möøng, coù tính chaát thích yù vöøa loøng vui veû, caùc chuûng loaïi vui töôi vì söï hoøa hôïp khoâng xa lìa, söï möøng vui khoaùi traù, coù tính chaát vöõng chaéc, vui möøng hôùn hôû muoán nhaûy nhoùt, coù tính chaát vui möøng hôùn hôû, muoán nhaûy muùa, hoan Hyû vui töôi, coù tính chaát vui töôi hoan Hyû..., goïi chung laø Hyû. Laïi coøn, caùc thöù tho ï- töôûng - haønh - thöùc khôûi leân hai nghieäp cuûa thaân vaø ngöõ (lôøi noùi vaø haønh ñoäng) khoâng töông öng vôùi haønh maø töông öng vôùi Hyû, cuõng goïi laø Hyû. Laïi nöõa, ñònh taâm Hyû coù hai thöù: 1. Laø nhoû heïp; 2. Laø voâ löôïng. 1. Theá naøo laø gia haïnh cuûa ñònh taâm Hyû nhoû heïp, phaûi tu gia haïnh naøo ñeå ñöôïc nhaäp vaøo ñònh taâm Hyû nhoû heïp? Ñaùp: Nghóa laø coù moät ngöôøi ñoái vôùi caùc loaøi höõu tình ñaùng meán yeâu öa thích, thoûa yù vöøa loøng nhö cha meï, anh em, chò em, vaø moät soá khaùc nhö baø con thaân thuoäc beø baïn, ngöôøi naøy ñoái vôùi soá ít (nhoû heïp) höõu tình ñoù maø khieán cho taâm truï, ñeàu coù Hyû nhoû heïp, ñeàu truï, truï gaàn, an truï, ñöôïc ñieàu phuïc, ñöôïc vaéng laëng, vaéng laëng cuøng cöïc, cöù moät möïc maø giöõ gìn maõi, roài vui möøng vôùi nhöõng höõu tình kia khi hoï lìa khoå ñöôïc vui. Trong khi ñoù ngöôøi naøy neáu coù taâm bò taùn loaïn, luoân dong ruoåi hay nhaûy khaép nôi khoâng chuyeân chuù vaøo moät caûnh, khoâng theå giöõ nieäm truï vaøo moät duyeân maø möøng vui cho nhoùm nhoû höõu tình ñoù ñöôïc lôïi ích. Nhö vaäy thì chöa theå goïi laø gia haïnh cuûa ñònh taâm Hyû nhoû heïp, cuõng khoâng theå noùi laø ñaõ nhaäp vaøo ñònh taâm Hyû nhoû heïp. Coøn neáu ngöôøi ñoù, luùc aáy bieát nhieáp giöõ kieåm soaùt taâm, khieán noù khoâng taùn loaïn, bay nhaûy dong ruoåi theo moïi caûnh, maø khieán noù chuyeân chuù vaøo moät caûnh, nieäm truï vaøo moät duyeân, roài ngöôøi khaùc nghó ñeán töôûng cuûa nhoùm nhoû höõu tình vaø raát vui möøng khi nhoùm nhoû höõu tình ñoù ñöôïc vui veû, vôùi suy nghó ñoù maø phaùt sinh söï chuyeân caàn sieâng naêng maïnh meõ..., cho ñeán loøng luoân coá gaéng maõi khoâng ngöøng. Ñoù goïi laø gia haïnh cuûa ñònh taâm Hyû nhoû heïp, cuõng goïi laø ñaõ nhaäp vaøo ñònh taâm Hyû. Ngöôøi naøy vôùi ñöôøng loái caùch thöùc ñoù, ñaõ tu taäp laïi caøng tu taäp nhieàu hôn maõi leân, thì khieán cho taâm truï ñeàu truï, an truï vaø cöù moät möïc

giöõ gìn maõi nhö theá moät caùch chuyeân nhaát khoâng luøi, maø haân hoan vui möøng khi soá nhoû höõu tình naøy coù lôïi ích. ÔÛ möùc naøy thì goïi laø ñaõ nhaäp vaøo ñònh taâm Hyû nhoû heïp. Laïi ôû trong ñònh naøy coù caùc taâm yù thöù thì goïi laø taâm coù Hyû nhoû heïp. Coù caùc suy nghó ñeàu suy nghó..., cho ñeán taïo ra yù nghieäp cuûa taâm thì goïi laø yù nghieäp coù Hyû nhoû heïp, caùc taâm ñaõ thaéng giaûi, hieåu bieát, roõ raøng ñaõ vaø seõ hieåu bieát roõ raøng thì goïi laø söï thaéng giaûi, hieåu bieát roõ raøng coù Hyû nhoû heïp. Laïi trong ñònh naøy, coù caùc phaùp nhö thoï hoaëc töôûng... cho ñeán tueä v.v..., thì goïi laø caùc phaùp coù Hyû nhoû heïp. Caùc phaùp nhö theá cuõng ñöôïc goïi laø gia haïnh cuûa ñònh taâm Hyû nhoû heïp, cuõng goïi laø nhaäp vaøo ñònh taâm Hyû nhoû heïp. 2. Theá naøo laø gia haïnh cuûa ñònh taâm Hyû voâ löôïng, phaûi tu gia haïnh naøo ñeå ñöôïc nhaäp vaøo ñònh taâm Hyû voâ löôïng? Ñaùp: Nghóa laø ngöôøi naøy phaûi ñoái vôùi ñònh taâm Hyû nhoû heïp maø luoân luoân tu taäp, khieán cho taâm ñöôïc tuøy thuaän, ñöôïc ñieàu phuïc vaø ñöôïc vaéng laëng. Laïi caøng phaûi luoân luoân ñieàu phuïc, reøn luyeän taâm aáy maõi, khieán noù trôû neân thaønh thuïc ngay thaúng, nhu nhuyeán dòu daøng vaø coù khaû naêng laøm vieäc (chòu ñöïng ñöôïc), ñeå cuøng vôùi ñònh toát laønh sau naøy maø laøm choã nöông nhôø. Sau ñoù daàn daàn khieán taâm ñöôïc thaéng giaûi, traøn ñaày. Roài ñoái vôùi voâ löôïng loaøi höõu tình ôû phöông Ñoâng maø vui möøng caàu mong, vaø thaáy hoï coù nhieàu ích lôïi, thaáy hoï coù nhieàu vui möøng. Nhöng ngay luùc ñoù, neáu taâm ngöôøi ñoù bò taùn loaïn, luoân dong ruoåi theo ñuoåi caùc caûnh khaùc chöù khoâng theå chuù taâm vaøo moät caûnh, khoâng giöõ ñöôïc nieäm truï khieán noù truï vaøo moät duyeân..., maø laïi haân hoan vui veû vôùi lôïi ích cuûa voâ löôïng höõu tình, thì baáy giôø chöa theå goïi ñoù laø gia haïnh cuûa ñònh taâm Hyû, cuõng khoâng theå noùi laø ñaõ nhaäp vaøo ñònh taâm Hyû; coøn nhö ngay khi aáy, ngöôøi ñoù bieát nhieáp giöõ kieåm soaùt taâm tình khieán noù cöù chuyeân chuù vaøo moät caûnh, truï nieäm vaøo moät duyeân, roài nghó ñeán töôùng cuûa voâ löôïng loaøi höõu tình maø haân hoan vui möøng vôùi lôïi ích cuûa voâ löôïng loaøi höõu tình ñoù ñaõ coù ñöôïc. Vôùi suy nghó nhö theá maø phaùt sinh maïnh meõ sieâng naêng chuyeân caàn..., cho ñeán loøng luoân coá gaéng khoâng ngöng nghæ... Ñoù môùi goïi laø gia haïnh cuûa ñònh taâm Hyû voâ löôïng, cuõng noùi laø ñaõ ñöôïc nhaäp vaøo ñònh taâm Hyû voâ löôïng. Vôùi ñöôøng loái caùch thöùc ñoù, ngöôøi naøy ñaõ tu taäp laïi caøng tu taäp nhieàu hôn maõi leân, thì khieán cho taâm truï ñeàu truï, truï gaàn, an truï vaø cöù moät möïc giöõ gìn taâm maõi nhö theá moät caùch chuyeân nhaát khoâng lui suït..., maø haân hoan vui veû vôùi lôïi ích cuûa voâ löôïng loaøi höõu tình ñaõ thaâu nhaän

ñöôïc. Baáy giôø môùi ñöôïc goïi laø ñaõ nhaäp vaøo ñònh taâm Hyû voâ löôïng Laïi ôû trong ñònh naøy, caùc thöù taâm-yù-thöùc thì ñeàu goïi laø taâm coù Hyû voâ löôïng..., cho ñeán gaây taïo ra caùc nghieäp cuûa taâm thì goïi laø yù nghieäp coù Hyû voâ löôïng, caùc taâm ñaõ thaéng giaûi, hieåu bieát roõ raøng ñaõ vaø seõ hieåu bieát roõ raøng maõi, thì goïi laø söï thaéng giaûi coù Hyû voâ löôïng. Laïi trong ñònh naøy, coù caùc phaùp nhö thoï hay töôûng... cho ñeán tueä v.v..., thì goïi laø caùc phaùp coù Hyû

voâ löôïng. Caùc phaùp nhö theá cuõng ñöôïc goïi laø gia haïnh cuûa ñònh taâm Hyû voâ löôïng, cuõng coù theå noùi laø ñaõ nhaäp vaøo ñònh taâm Hyû voâ löôïng. Theá naøo laø Xaû? Ñaùp: Nghóa laø coù moät ngöôøi suy nghó: Neân ñoái vôùi taát caû höõu tình maø buoâng xaû, khoâng phaân bieät. Ngöôøi naøy lieàn xuaát gia vaø y vaøo phaùp xa lìa, roài do söï suy nghó tuyeån choïn (quyeát ñònh) aáy maø trong loøng sinh ra ñònh thieän ôû coõi Saéc vôùi caùc tính chaát cuûa taâm luoân ôû traïng thaùi bình thöôøng, khoâng phaân bieät (bình ñaúng taùnh), taâm luoân ngay thaúng, taâm khoâng caûnh giôùi vaø luoân ñöôïc vaéng laëng..., goïi chung laø Xaû Laïi coøn, caùc thöù thoï - töôûng - haønh - thöùc khôûi leân hai nghieäp cuûa thaân vaø ngöõ (lôøi noùi vaø haønh ñoäng) Khoâng töông öng vôùi haønh maø töông öng vôùi Xaû, cuõng goïi laø Xaû. Theá naøo laø gia haïnh cuûa ñònh taâm Xaû, phaûi tu gia haïnh naøo ñeå chöùng nhaäp vaøo ñònh taâm Xaû? Ñaùp: Nghóa laø nhö coù moät ngöôøi tuy thaáy coù moät soá höõu tình raát ñaùng meán yeâu öa thích, vöøa yù thoûa loøng maø khoâng daáy leân phaân bieät: Ñaây laø meï ta, ñaây laø cha mình..., cho ñeán ñaây laø ñaùm baïn beø thaân thích nhaát cuûa ta v.v..., maø chæ daáy leân söï hieåu roõ moät caùch bình thöôøng raèng ñoù laø loaøi höõu tình. Gioáng nhö vò ñaïo só voâ caàu khi vaøo moät khu röøng noï thaáy ñuû caùc loaïi caây nhö caây Sa la, caây Ña la, caây Daï-man, caây Maõ töôùng, caây OÂ-ñaøm-baït-la hoaëc caây Naëc-cuø-ñaø v.v..., nhöng khoâng heà phaùt sinh söï phaân bieät raèng ñaây laø caây Sa la coøn caây naøy laø Ña la..., cho ñeán ñaây laø caây Naëc-cuø-ñaø..., maø coù söï hieåu bieát ñaây laø nhöõng caây röøng; ngöôøi tu taäp haïnh Xaû, thì ñoái vôùi loaøi höõu tình khoâng neân coù yù phaân bieät cuõng phaûi nhö theá. Ñoù goïi laø gia haïnh cuûa ñònh taâm Xaû. Laïi coøn, ñònh taâm Xaû coù hai thöù: Moät laø nhoû heïp, hai laø voâ löôïng. 1. Theá naøo laø gia haïnh cuûa ñònh taâm Xaû nhoû heïp, phaûi tu gia haïnh naøo ñeå ñöôïc nhaäp vaøo ñònh taâm Xaû? Ñaùp: Nghóa laø coù moät ngöôøi ñoái vôùi moät soá höõu tình ñaùng meán yeâu öa thích, vöøa yù thoûa loøng nhö cha meï, anh em, chò em, vaø moät soá baø con beø baïn thaân thích... Ngöôøi naøy ñoái vôùi nhöõng höõu tình ñoù maø

SOÁ 1537 - LUAÄN A TYØ ÑAÏT MA PHAÙP UAÅN TUÙC - Quyeån 7 460

khieán cho taâm coù Xaû nhoû heïp ñeàu truï, truï gaàn, an truï, ñöôïc ñieàu phuïc, ñöôïc vaéng laëng vaø vaéng laëng toät cuøng, cöù moät möïc giöõ nhö theá, roài ñoái vôùi caùc loaøi höõu tình maø luoân giöõ taùnh buoâng xaû khoâng phaân bieät gì. Neáu luùc ñoù ngöôøi naøy coù taâm bò taùn loaïn, bay nhaûy dong ruoåi theo moät caûnh, khoâng theå chuyeân chuù vaøo moät caûnh, khoâng theå giöõ nieäm truï vaøo moät duyeân, nghó ñeán caùi töôùng cuûa soá, ít höõu tình vaø ñoái vôùi höõu tình ñoù maø luoân buoâng xaû khoâng phaân bieät gì caû, vôùi suy nghó ñoù maø phaùt sinh maïnh meõ söùc sieâng naêng chuyeân caàn..., cho ñeán loøng luoân coá gaéng maõi khoâng ngöøng. Ñoù goïi laø gia haïnh cuûa ñònh taâm Xaû nhoû heïp, cuõng goïi laø ñaõ nhaäp vaøo ñònh taâm Xaû nhoû heïp. Vôùi ñöôøng loái caùch thöùc ñoù, ngöôøi naøy ñaõ tu taäp, laïi caøng tu taäp nhieàu hôn maõi, thì khieán cho taâm truï ñeàu truï, truï gaàn, an truï, cöù moät möïc giöõ gìn maõi nhö theá moät caùch chuyeân nhaát khoâng lui suït, maø ñoái vôùi caùc loaøi höõu tình luoân buoâng xaû

khoâng phaân bieät. Baáy giôø môùi goïi laø ñöôïc nhaäp vaøo ñònh taâm Xaû nhoû heïp. Laïi ôû trong ñònh naøy, coù caùc thöù taâm - yù - thöùc thì goïi laø taâm coù Xaû nhoû heïp. Caùc thöù suy nghó ñeàu nghó töôûng..., cho ñeán taïo ra yù nghieäp cuûa taâm thì goïi laø yù nghieäp coù Xaû nhoû heïp. Caùc taâm ñaõ thaéng giaûi, hieåu bieát roõ raøng- ñaõ vaø seõ hieåu bieát roõ raøng maõi, thì goïi laø söï thaéng giaûi coù Xaû nhoû heïp. Coù caùc phaùp nhö thoï hay töôûng... cho ñeán tueä v.v... thì cuõng coù theå goïi laø caùc phaùp coù Xaû nhoû heïp. Caùc phaùp nhö theá cuõng ñöôïc goïi laø gia haïnh cuûa ñònh taâm Xaû nhoû heïp vaø cuõng goïi laø ñaõ ñöôïc nhaäp vaøo ñònh taâm Xaû. 2. Theá naøo laø gia haïnh cuûa ñònh taâm Xaû voâ löôïng, phaûi tu gia haïnh naøo ñeå ñöôïc nhaäp vaøo ñònh taâm Xaû voâ löôïng? Ñaùp: Nghóa laø ngöôøi naøy phaûi ñoái vôùi ñònh taâm Xaû nhoû heïp maø luoân luoân tu taäp khieán cho taâm ñöôïc tuøy thuaän, ñieàu phuïc vaø vaéng laëng. Luoân luoân ñieàu phuïc vaø reøn luyeän khieán cho caùi taâm ñöôïc thaønh thuïc ngay thaúng, nhu nhuyeán dòu hieàn vaø laïi caøng phaûi luoân luoân ñieàu phuïc, reøn luyeän taâm aáy maõi, khieán noù trôû neân thaønh thuïc ngay thaúng, nhu nhuyeán dòu daøng vaø coù khaû naêng laøm vieäc, ñeå cuøng vôùi caùi ñònh toát laønh sau naøy laøm neân choã nöông nhôø. Roài sau ñoù daàn daàn môùi khieán cho taâm ñöôïc thaéng giaûi, hieåu bieát roõ raøng khaép nôi. Roài ñoái vôùi voâ löôïng loaøi höõu tình ôû phöông Ñoâng maø luoân buoâng xaû, khoâng phaân bieät gì. Neáu ngay luùc ñoù maø ngöôøi aáy coù taâm taùn loaïn, bay nhaûy dong ruoåi theo moïi caûnh khaùc, khoâng theå chuyeân chuù vaøo moät caûnh, khoâng giöõ nieäm truï vaøo moät duyeân..., maø ñoái vôùi caùc loaøi höõu tình truï vaøo buoâng xaû khoâng phaân bieät gì, thì ôû tröôøng hôïp naøy chöa theå goïi ñoù laø gia haïnh cuûa ñònh

taâm Xaû voâ löôïng, cuõng chöa coù theå noùi laø ñaõ nhaäp vaøo ñònh taâm Xaû; coøn nhö ngay khi aáy, ngöôøi ñoù bieát thaâu nhieáp giöõ gìn kieàm cheá kieåm soaùt ñöôïc taâm tình, khoâng ñeå noù taùn loaïn dong ruoåi bay nhaûy theo moïi caûnh khaùc, chuyeân chuù vaøo moät caûnh hay truï nieäm vaøo moät duyeân..., maø suy tö nghó ñeán töôùng cuûa voâ löôïng loaøi höõu tình, vaø ñoái vôùi loaøi höõu tình ñoù maø luoân luoân buoâng xaû khoâng phaân bieät gì caû. Vôùi suy nghó nhö theá maø phaùt sinh maïnh meõ ra söùc sieâng naêng chuyeân caàn..., cho ñeán loøng luoân coá gaéng maõi khoâng ngöøng. Ñoù môùi goïi laø gia haïnh cuûa ñònh taâm Xaû voâ löôïng, môùi noùi laø ñaõ ñöôïc nhaäp vaøo ñònh taâm Xaû voâ löôïng. Vôùi ñöôøng loái caùch thöùc ñoù ngöôøi naøy ñaõ tu taäp laïi caøng tu taäp nhieàu hôn maõi leân, thì khieán cho taâm truï ñeàu truï, truï gaàn, an truï vaø cöù moät möïc giöõ gìn maõi nhö theá moät caùch chuyeân nhaát khoâng lui suït..., maø ñoái vôùi caùc loaøi höõu tình laïi luoân buoâng xaû, khoâng phaân bieät gì caû. Khi ñoù thì goïi laø ñaõ nhaäp vaøo ñònh taâm Xaû voâ löôïng. Laïi trong ñònh naøy, coù caùc taâm-yù-thöùc, thì goïi laø taâm coù Xaû voâ löôïng. Caùc thöù suy tö ñeàu nghó töôûng, cho ñeán taïo ra caùc yù nghieäp cuûa taâm thì goïi laø yù nghieäp coù Xaû voâ löôïng. Caùc taâm ñaõ thaéng giaûi, hieåu bieát roõ raøng, ñaõ vaø seõ hieåu bieát roõ raøng maõi, thì goïi laø thaéng giaûi coù Xaû voâ löôïng. Laïi trong ñònh naøy coù caùc phaùp nhö thoï hoaëc töôûng... cho ñeán tueä v.v..., thì goïi laø caùc phaùp coù

Xaû voâ löôïng. Caùc phaùp nhö theá cuõng ñöôïc goïi laø gia haïnh cuûa ñònh taâm Xaû voâ löôïng, cuõng goïi laø ñaõ nhaäp vaøo ñònh taâm Xaû voâ löôïng.

Nguồn: Giảng Sư (giangsu.io.vn) — văn bản trích từ kho sách cổ và kinh điển.